

PREVENCIA INTERTRIGA A DEKUBITOV

Sestry v praxi sa často stretávajú s intertrigom a dekubitmi. Dôležité je, aby ich prevencia sa stala súčasťou každodennej praxe.

INTERTRIGO

Intertrigo (zaparenina) je narušená integrita kože, ktorá vzniká trením v miestach, kde sa stýkajú dve plochy kože (u detí v mieste styku kože s látkou).

Príčinami intertriga sú zvýšené potenie, nedostatočná hygiena, obezita, choroby, napr. diabetes mellitus. U detí nevzdušné, vlhké oblečenie a vlhké bavlnené plienky.

Pacienta poučíme, aby v rámci prevencie: používal prípravky potláčajúce potenie (Driclor), sprchoval sa vlažnou vodou, na ohrozené miesta si aplikoval púder alebo jemnú pastu, atď.

DEKUBITUS

Dekubitus (synonymá dekubitálny vred, preležanina, preležaninový vred, tlaková nekróza, tlakový vred, tlaková lézia) je nekróza kože a podkožia, spôsobená poruchou jej prekrvenia v dôsledku trvalého mechanického tlaku u dlhodobo ležiaceho, ťažko chorého pacienta.

Etiopatogenéza dekubitu

Poškodenie tkaniva rôzneho stupňa vzniká vplyvom vonkajších, vnútorných a nutričných faktorov, ktoré vznik dekubitu nielen podporujú, ale i predlžujú jeho hojenie. Skúsenosti z klinickej praxe ukazujú, že dekubit môže vzniknúť už v priebehu 1 až 6 hodín v závislosti od sily tlaku spôsobujúceho ischémiu, od stavu kože v danej oblasti, od cievneho prekrvenia a celkového stavu chorého.

Rizikové faktory

Dekubity sa najviac vyskytujú u pacientov s ťažkým ochorením, **medzi najviac rizikových patria pacienti:** s vekom nad 85 rokov imobilní, inaktívni, s poruchou vedomia, s inkontinenciou moču a stolice, s neefektívnou hygienickou starostlivosťou, s malnutríciou a kachexiou, s imunodeficientnými stavmi, atď.

Celkové príčiny

K celkovým príčinám, ktoré podporujú proces deštrukcie tkanív patria *poruchy cirkulácie, inervácie, dýchania, rovnováhy vnútorného prostredia, atď.*

Miestne príčiny

K vzniku dekubitov výrazne prispievajú miestne (lokálne, vonkajšie) príčiny : *tlak, trenie, štiepenie a vlhkosť.*

Predilekčné miesta dekubitov

Najväčšie riziko vzniku dekubitov sa nachádza nad kostnými prominenciami (výčnelkami) s tenkou podkožnou tukovou vrstvou, na ktoré vplýva tlak tela a protitlak podložky. Približne 95% dekubitov je lokalizovaných v dolnej časti tela. Najčastejšie a najzávažnejšie sú dekubity sakrálné, ischiadické a trochanterické.

Hodnotenie rizika vzniku dekubitu

Pre posúdenie pravdepodobnosti vzniku dekubitu sú pre skvalitnenie preventívnych a ošetrovateľských postupov vypracované rôzne škály a stupnice, pomocou ktorých sestra môže dôsledne mapovať výskyt rizikových faktorov podporujúcich vznik dekubitu a potenciálny vývin deštrukcie tkaniva. Sestra môže použiť napr. *Waterlowovej škálu*, *Nortonovej škálu*, *Knollovu stupnicu* alebo *stupnicu podľa Shannon*.

Klasifikácie dekubitu

Pre stanovenie správneho manažmentu prevencie a ošetrovania je nevyhnutné diferencovať jednotlivé štádiá vzniku dekubitu. Na základe postupnej deštrukcie jednotlivých štruktúr kože niektorí autori pre potreby praxe vypracovali klasifikácie štádií dekubitu, napr. klasifikácia podľa Guttman, Torrance, Byrne a Feld, Daniela, Válka.

PREVENCIA VZNIKU DEKUBITU

Aktívne vyhľadávame rizikové skupiny pacientov, posudzujeme stav kože v predilekčných miestach a eliminujeme miestne príčiny vzniku dekubitov. Dôležité je, aby sestra dodržala a **algoritmus uvedeného postupu a Národný rámcový procesuálny štandard č.18***

1. Posúdenie pacienta.
2. Príprava sestry.
3. Príprava pacienta.
4. Preventívne postupy:
  - zmiernenie mechanického tlaku,
  - kvalitná hygienická starostlivosť,
  - úprava kontinencie,
  - mobilizácia a ošetrovateľská rehabilitácia,
  - úprava výživy.

---

* **OSACKÁ, P. a kol.** *Techniky a postupy v ošetrovatel'stve* [CD-ROM]. 1. vyd. Bratislava : JLF UK, 2007. 505 s. ISBN 978-80-88866-48-0.